1853. N°. 1

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 28 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 27 September.

Onder de herbenoemingen bij de Kantongeregten, in de *Staats Cour.* van heden, leest men onder het Arrond. Leyden, de volgende: In het Kanton Leyden: tot Griffier, Mr. H. Gevers, en tot Plaatsvervangend Kantonregter, Mr. P. G. Hubrecht; in het Kanton Woubrugge: tot Kantonregter, Mr. F. Booy; in het Kanton Woerden: tot Plaatsvervangend Kantonregter, M. J. van Erp Taalman Kip.

— Omtrent den storm, die gisteren ook hier verscheiden boomen nedergeveld, schoorsteenen afgeworpen en daken beschadigd heeft, doch, zoover wij vernemen, aan niemand eenig ongeluk heeft berokkend, — wordt van Scheveningen geschreven dat het bij de zwaar bewolkte lucht niet mogelijk was ver in zee te zien; de lucht hing als 't ware op het water. Men kon dan ook niet bespeuren of er vaartuigen in het gezigt waren, die in gevaar verkeerden. Eenige pinken hebben op strand staande veel geleden. De visschersboot van den Heer Maas schijnt geheel weg; 11 groote en 17 kleine badkoetsen van het stedelijk badhuis zijn verbrijzeld; het controleur-huisje, de beide tentkoetsen en de paardenstal zijn op het strand weggedreven.

Gelukkig dat nog in tijds de noodige voorzorgen bij de zeebad-inrigting van den Heer Maas waren genomen; zoodat aldaar de schade aan de koetsen toegebragt, betrekkelijk niet groot is te noemen.

Uit Rotterdam wordt gemeld, dat de geheele buitenstad gisteren door een hoogen vloed onder water werd gezet, waardoor onberekenbare schade is aangerigt, te meer daar de vloed zoo snel opzette dat men den noodigen tijd niet had om te bergen. Het water had ongeveer ten 11 ure zijn hoogste standpunt bereikt, zijnde slechts 3 duim Rijnl. beneden den hoogst bekenden vloed van 5 Feb. 1825. Het water bleef ongeveer tot 12½ ure op dezelfde hoogte en begon toen langzaam te vallen. In de eerste plaats mag onder de rampen wel genoemd dat de dam aan de nieuw aangelegde haven aan het Groote Nieuwewerk bezweek, hetgeen aanzienlijke schade en belangrijke vertraging in de werkzaamheden ten gevolge zal hebben, hetwelk te meer te bejammeren is daar de haven bijna voltooid was. Door tijdig kisten is de Muizenpolder aan het Nieuwewerk voor overstrooming bewaard. Als maatregel van voorzorg was ook de Hooge Zeedijk aan het Kralinger Veer gekist.

Te Haarlem is een huis ingestort, en zijn 2 personen onder het puin geraakt, doch gelukkig gered.

— Bestuurders van het Haagsche Genootschap tot verdediging van de Christelijke Godsdienst, hebben een eerepenning toegewezen aan den schrijver eener Hoogduitsche verhandeling over het *Presbyteriale stelsel in de Hervormde Kerk*, die, bij de opening van het naambriefje, bleek te zijn G. V. Lechler, Doct. Phil. enz. te Warblingen in Wurtemberg.

— De leden van het collegie der Kleine visscherij voor de provinciën N. en Z.-Holland hebben Woensdag ll. aan de Wijkerbrug eene luisterrijke partij gegeven aan hunnen President, den Heer P. Varkevisser, bij gelegenheid zijner 25-jarige vervulling dier betrekking. Bij monde van den Heer E. F. Meerburg, van Katwijk, werd hem de erkentelijkheid der leden op eene allezins gepaste wijze betuigd, en tevens een prachtige zilveren inktkoker geschonken, met toepasselijk opschrift.

— Te Scheveningen is den 24sten de eerste steurharing aangebragt, zijnde 15,000 stuks; kort daarna nog 28,000 stuks.

— De Heer J. van Leeuwen te Delft heeft vergunning gevraagd, om eene stoombootdienst in werking te brengen tusschen Rotterdam en 's Gravenhage.

— Te Rotterdam zijn Vrijdag aangegeven 45 cholera-lijders, 24 overleden, 19 hersteld; Zaturdag 25 lijders, 18 overleden, 12 hersteld; Zondag 21 lijders, 12 overleden, 8 hersteld.

Te Schiedam waren van den 6den tot den 21sten 74 personen aangetast, 27 overleden, 2 hersteld.

Ook te Schoonhoven en in den Briel zijn cholera zieken waargenomen.

Te Amsterdam hebben zich insgelijks gevallen van cholera voorgedaan; aldaar waren van den 7den tot den 25sten 147 cholera-zieken, van welke 86 overleden.

— Aan den Helder kwamen dagelijks schepen van Archangel en andere havens uit de Oostzee met rijke ladingen graan aan, die nog door vele andere staan gevolgd te worden; zoodat men spoedig eene daling der prijzen mag te gemoet zien.

— Den 22sten kwamen aan het Nieuwe Diep ruim 300 landverhuizers aan, om bij gunstige gelegenheid naar New-York te worden vervoerd; aan boord van een gereed liggend schip bevinden zich 500 Duitsche landverhuizers. Donderdag ll. kwamen er 700 te Antwerpen aan en er werden er nog 500 verwacht.

— Door de Commissie, belast met het vervaardigen eener geologische kaart en beschrijving van Nederland, is ten dienste van die beschrijving een aantal voorwerpen in het Paveljoen te Haarlem verzameld.

Die verzameling wordt, te beginnen met den 4den October aanstaande, voor het publiek ter bezigtiging opengesteld, des Dingsdags en des Zaturdags van 12 tot 4 ure. De catalogus, die tevens eene handleiding voor de bezigtigers bevat, kost 50 cents. Toegangkaartjes zijn kosteloos te verkrijgen bij den Heer Werd Müller von Elgg, aan de voorzijde van het Paveljoen.

— De overlandmaal van O.-Indië is te Triëst den 15den aangekomen, met berigten loopende tot 6 Augustus.

— Men was te Waspik, sedert eenige weken druk bezig met hooi persen, ter verzending naar het buitenland; p. m. 2,500 Ned. ℔ hooi worden in eene halve kub. el geperst en alzoo voor de verzending, zonder het artikel te beschadigen, gemakkelijk gemaakt.

— Te Breda zijn den 25sten de feesten begonnen ter viering van het 25-jarig bestaan der Koninkl. Militaire Akademie aldaar. Te 12 ure werd de Tentoonstelling der Maatschappij: Nijverheid, Vlijt en Eendragt geopend. Duizende vreemdelingen bevonden zich in de stad om aan de feesten deel te nemen.

— In België hebben eenige fabriekanten, wegens de duurte der levensmiddelen, het loon hunner werklieden eenigzins verhoogd.

— Het *Handelsblad van Antwerpen* bevat het volgende opmerkelijk stuk:

Onder de Dichters, die tegenwoordig in Nederland uitmunten, telt men den Heer A. van der Hoop, Junr., uit Rotterdam. Telkens, als hem onregt het hoofd verheft, is hy het eerst, welke zynen lettervoet in krachtige taal weet te strekken, en die de vaderlandsche roeping des Dichters, op eene edele wyze, verstaet. Dit heeft hy reeds meer dan eens bewezen.

Een nieuw volksdicht verscheen van hem dezer dagen te Leyden. Het is gegrond op het volgende, dat wy, ook hier in België, in den Franschen *Moniteur* lazen:

»Het kamp by Zeist is in eene uitgestrekte heide opgeslagen, digt by het dorp dat dezen naem draegt, tusschen Utrecht en Amersfoort, byna op gelyken afstand van die twee steden. In 1804 en 1805 kampeerde een Fransch legerkorps, onder het bevel van den Generael Marmont, op dezelfde plaets en rigtte daer eene groote en vry goed bewaerd gebleven aerden piramide op, *die de inwooners nog met eene soort van hoogmoed toonen. De herinneringen aen het grootsche tydvak van het Keizerryk zyn nog levendig in het land*; de Officieren, die in dat tydvak in dienst waren, worden hooggeacht; men noemt hen met een zeer merkbaer gevoel van *voldoening en eigenliefde*.”

Men ziet dat daerin, even als jegens België, de geest van overheersching doorstraelt. Het is Frankryk, volgens den *Moniteur*, dat overal *schoone* en *zoete* herinneringen heeft achtergelaten! . . . Het is Frankryk, wiens *overweldiging* van vreugde overal betreurd wordt! . . . Dit zeggen, nadat de Fransche Officieren zoo gulhartig door den Koning te Zeist onthaeld zyn, is eene beleediging doen aen den landaerd en aen den Koning zelven.

Het gedicht, waeruit bovengenoemd blad nu een gedeelte laat volgen, is getiteld: *Gekrenkt eergevoel: Een kreet van verontwaardiging, na het lezen van den Franschen Moniteur.*

In edele tael zegt de Dichter, wat de *Moniteur* eigenlyk aen zyne landgenooten over Holland had moeten vertellen. Hy had kunnen zeggen, dat dit land verkleefd is aen het Koningdom:

Dat vreemde heerschappy geschuwd wordt en verfoeid!

en verder, in een verheven dichterlyk gevoel, roept van der Hoop uit, hetwelk de kroon zet op wat hy vroeger aenhaelde:

Deel in uw vaderland nog *die* verzekering mede:
Wy danken ieder jaer tot God voor Waterloo!

's GRAVENHAGE, 27 September.

Z. M. heeft den Baron W. Mollerus, buitengewoon Gezant te Petersburg, benoemd tot Ridder-Grootkruis der Orde van den Ned. Leeuw.

— Men verneemt, dat Z. M. de Koning eene Staats-Commissie heeft benoemd, aan welke de taak is opgedragen de grondslagen eener regterlijke

organisatie aan te wijzen en zich met den Minister van Justitie te verstaan, tot het ontwerpen eener wet over dit gewigtig onderwerp. De Commissie is zamengesteld uit de Heeren den Ridder van Rappard, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en Voorzitter van het Prov. Geregtshof van Gelderland, die tot Voorzitter benoemd is; Meeussen, Godefroi en Wintgens, leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; Mr. J. L. G. Gregory, Advokaat Generaal bij den Hoogen Raad en Mr. W. F. G. L. François, Substituut-Officier bij de Arr.-Regtbank te 's Hage, die tot Secretaris is benoemd.

— H. M. heeft aan de Dames-vereeniging *Liefde tot den naaste*, te Sloten in Friesland, een fraai geschenk doen toekomen, als prijs in eene door die Vereeniging te houden loterij.

— Naar men verneemt zal Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden na eenigen tijd te Berlijn vertoefd te hebben, zich van daar naar Moskou, Warschau en ook naar het kamp te Olmutz begeven.

— Eergisteren zijn de zerken voor het voetstuk van het standbeeld voor wijlen Koning Willem II hier aangebragt. Zij zijn van witte Bentheimer steen.

— Er bevinden zich nog slechts enkele badgasten te Scheveningen, ofschoon het cijfer der gedurende het ten einde spoedend badsaizoen genomen zeebaden minder zal zijn dan het vorige jaar, hetgeen aan het minder warme weder moet worden toegeschreven, zoo is dat van het aantal badgasten evenwel hooger dan andere jaren. Noch aan de beide zeebad inrigtingen, noch ter plaatse waar het publiek gebruik maakte van de baden, heeft men een enkel ongeluk te betreuren gehad; dank zij de goede voorzorgen, welke in alle opzigten aan het strand genomen worden.

Sedert eenigen tijd wordt veel gesproken van een plan tot het bouwen op den dijk aan de overzijde der Gereformeerde kerk van een hôtel, op grooten schaal daar te stellen uit een te verkrijgen kapitaal door aandeelen, dat wel 200 appartementen zoude moeten bevatten, en aan welks hoofd zoude geplaatst zijn de Heer Maas.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Zaturdag 24 September.

Uit de rede van den Minister van Financiën over de Staatsbegrooting voor 1854 ontleenen wij het volgende:

»Op last des Konings heb ik de eer, overeenkomstig art. 120 der Grondwet, bij deze in uwe vergadering over te brengen de ontwerpen der algemeene begrootingswetten van 's Rijks-uitgaven voor het dienstjaar 1854, en der wet tot voorziening in de middelen tot dekking dier uitgaven.

Te dezer gelegenheid zal ik mij veroorloven, op het voetspoor van vroegere jaren, in eenige algemeene beschouwingen te treden ten aanzien van 's Lands financiëlen toestand, en tevens eenige toelichtingen te geven omtrent deze begrooting zelve.

Ik acht mij gelukkig, Mijne Heeren! dat ook thans weder gunstige uitkomsten op den voorgrond kunnen worden gesteld.

Omtrent de voordeelige sloten over de dienstjaren 1844, 45, 46, 47, 49 en gedeeltelijk over 1850 zal binnen kort een ontwerp ter overweging worden voorgesteld. Van het voordeelig slot van 1850 blijft slechts beschikbaar *f* 331,294.13½, terwijl bij de wet van 20 December 1852 daarop bereids is aangewezen, tot aflossing of renteverminderimg van schuld *f* 5,639,755.02.

Over 1851 bestaat een voordeelig slot van *f* 1,670,423.37½. Hiervan wordt, in overleg met het Depart. van Koloniën, beschikbaar gehouden eene in 's Rijks kas overgestorte som van *f* 3,479,447.48, uit de koloniale remise-rekening over het dienstjaar 1851, met het doel, om te helpen dekken de uitgaven, tot herstel van het muntwezen in Nederlandsch Indië benoodigd. Zoodat overblijft *f* 4,490,375.89½, waarop bij de wet van 20 December 1852 bereids is aangewezen, tot aflossing of renteverminderimg van schuld *f* 4,306,909.56½; en dus nog beschikbaar blijft *f* 184,066.33.

Op de begrooting voor 1852 is bespaard *f* 1,474,933. De raming der middelen over 1852 bedraagt *f* 71,713,223. De opbrengst der middelen over dat jaar beloopt *f* 73,652,595. De gedane en nog te doene uitgaven bedragen *f* 68,934,091. Waarvan bij genoemde wet bereids is aangewezen, tot aflossing of renteverminderimg *f* 2,000,000. Hierbij zal nog moeten komen voor noodwendige uitgaven voor het Haarlemmermeer, waartoe een wets-ontwerp aan uwe vergadering zal worden aangeboden, eene som van *f* 600,000. Zoodat het nog beschikbare kan gesteld worden op *f* 2,118,503.

De raming der middelen over 1854 overtreft de uitgaven met *f* 1,572,761. De nieuwe of verhoogde uitgaven, gelijk alle andere veranderingen in de cijfers, zijn in verschillende memorien en toelichtende staten naauwkeurig aangewezen; waaronder behalve eene som van *f* 335,000, voor nieuwe en belangrijke werken, nog is begrepen eene som van *f* 786,362 voor amortisatie van schuld volgens de wet van den 27sten September 1841.

De uitzigten zijn dus gunstig te noemen, hoezeer men bij de omstandigheid, dat nog altijd een zoo groot deel van de Staatsinkomsten (die van de O. Indie) van hoogst wisselvalligen aard is, de meestmogelijke spaarzaamheid moet blijven betrachten. Bij zamentrekking van de resultaten der verschillende sedert 1850 genomen en verder in den loop van dit jaar, nog uit te voeren maatregelen, zal het blijken, dat wij de uitgaven voor renten van de Nationale Schuld met ruim 8½ tonnen gouds verminderd zullen zien, en zoo niet onverhoopte omstandigheden de meest gegronde verwachting doen falen, zal ook in het volgende jaar door eene nieuwe niet onaanzienlijke besparing daaraan kunnen worden toegevoegd, waardoor dan het evengenoemd cijfer waarschijnlijk zal opgevoerd worden tot 11 tonnen gouds.

Mogten ons de middelen niet ontvallen, om op deze wijs te blijven voortgaan, het tijdstip zou niet zoo verre meer in de toekomst verwijderd zijn, waarop men afdoende op ontheffing van lasten bedacht zou kunnen wezen.

Toen de wet van 20 December 1852 tot vermindering van schuld werd tot stand gebragt, mogt men zich met reden vleijen dat de beoogde renteverminderimg door conversie zou kunnen verkregen worden, doch het is tot heden niet mogelijk geweest, het oogmerk te bereiken. In de bestaande omstandigheden wenscht de Regering aan de voor de thans onuitvoerlijke renteverminderimg voorhande sommen eene bestemming te geven, welke aanstonds tot besparing moet leiden. Zullende dienvolgens eene wet worden voorgedragen, strekkende om de beschikbare kapitalen aan te wenden tot aflossing van de geldleening voor het Haarlemmermeer.

Verder deelt de Minister mede dat tot de uitgifte van *tien millioen gulden* aan muntbilletten, thans kan worden overgegaan, en dat de inwisseling der nog in omloop gebleven *tien millioen gulden* aan muntbilletten van 1849, met het einde dezes jaars zal kunnen plaats hebben.

Omtrent scheepvaart en scheepsbouw wordt medegedeeld, dat in 1852 139 nieuwe schepen, metende 14,932 lasten, waaronder slechts 14 buiten 's lands gebouwde, metende 1,225 lasten, in de vaart zijn gebragt. De inklaringen van beladen over 1852 overtroffen die over 1851 met 528 schepen, metende 91,485. De uitgeklaarde geladen schepen waren in 1852, 421 met 65,262 tonnen meer dan in 1851.

De waarden van in-, uit- en doorvoer bereikten in 1852 een hooger cijfer dan in 1851. De waarde van in- en uitvoer bedroeg in 1852 te zamen 595 millioen gulden of 49 millioen meer dan in 1851, en 118 millioen meer dan gemiddeld van 1846 tot 1850. De algemeene invoer was 19 millioen, de algemeene uitvoer 30 millioen, de invoer tot verbruik 5 millioen, de uitvoer uit het vrije verkeer 13 millioen en de doorvoer 17 millioen meer in 1852 dan in 1851.

Over de eerste 8 maanden van 1853 zijn 137 nieuwe schepen in de vaart gebragt met een' lasten-inhoud van 15,801, waaronder slechts 12 buiten 's lands gebouwde schepen, metende 1,565 lasten. Over hetzelfde tijdvak hebben de inkomende en uitgaande regten *f* 70,314.78 meer opgebragt dan gedurende de eerste 8 maanden van 1852.

Het getal brieven in Aug. overtrof met 153 pCt. dat van de brieven over Aug. 1850, zijnde de maand, welke aan de invoering van de postwet onmiddellijk is voorafgegaan, en reeds is over de 8 eerste maanden van dit jaar ruim *f* 67,000 meer ontvangen dan over de 8 eerste maanden van 1850.

Ik geloof, Mijne Heeren! met deze verschillende mededeelingen en beschouwingen, de taak te hebben volbragt, welke mij was opgedragen. Voor de toelichting van vele bijzonderheden, meen ik te mogen verwijzen naar de uitvoerige staten en memorien, welke bij de ontwerpen zijn gevoegd. Het zal mij aangenaam wezen, wanneer die stukken bij u bevonden worden aan het doel te beantwoorden, en ik wensch, dat uwe beraadslagingen over de begrooting voor 1854 mogen gedijen tot bevordering van het algemeen belang, tot heil van het dierbaar Vaderland."

Zitting van Maandag 26 September.

In deze zitting is ingekomen een wets-ontwerp betrekkelijk de regeling van het muntwezen in West-Indie, met memorie van toelichting, verzending naar de afdeelingen.

Daarna hebben de beraadslagingen plaats gehad over het ontwerp-adres van antwoord op de Troonrede van den volgenden inhoud:

SIRE!

1. Evenzeer als wij met innige vreugde Uwe Majesteit weder te midden der Volksvertegenwoordiging zagen verschijnen, om de zitting der Staten-Generaal te openen, verheugen wij ons over de ondubbelzinnige bewijzen van genegenheid en gehechtheid, die Uwe Majesteit telken reize van de zijde der Natie ontvangt. Wederkeerig vertrouwen tusschen Vorst en Volk kan niet dan bevorderlijk zijn aan de goede werking onzer staatsinstellingen.

2. Onder de verblijdende mededeelingen, ons gedaan, tellen wij de verzekering, dat Uwe Majesteit met de overige Mogendheden in de beste verstandhouding verkeert, hoog te waarderen blijken van belangstelling ontvangt, en de gelegenheid geopend ziet, om het vrije handelsverkeer tusschen Nederland en andere Staten uit te breiden.

3. De getuigenis, dat zee- en landmagt, al mogen de daarvoor toegestane middelen ook beperkt zijn, eervol aan hare roeping voldoen, wordt door ons op hoogen prijs gesteld.

4. Wij verheugen ons Uwe Majesteit den toestand der kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen in het algemeen gunstig te hooren noemen. Niets zal ons aangenamer zijn, dan ook gedurende deze zitting der Staten-Generaal, voor zoover dit tot onze taak behoort, den bloei dier kolonien en bezittingen te helpen bevorderen.

5. Met groote belangstelling hoorden wij Uwe Majesteit gewag maken van den goeden voortgang der werken zoo tot verbetering van onze voornaamste rivieren, als tot het verkrijgen eener versnelde gemeenschap met het buitenland en tot aanwinst en ontginning, ook door het graven van kanalen of het aanleggen van wegen, van nieuwe gronden voor den landbouw. Dat de meer en meer opgewekte ondernemingsgeest der Natie zich in aanvragen tot uitbreiding van zoodanige werken openbaart, kan niet anders dan een verblijdend verschijnsel worden genoemd. Inzonderheid werd ons nationaal gevoel gestreeld door de herinnering der droogmaking van het Haarlemmermeer; een werk, dat onzen leeftijd en Uwen Doorluchtigen Grootvader, die een grootsch denkbeeld, door het voorgeslacht opgevat, verwezenlijkte, tot duurzame eer zal strekken.

6. Met Uwe Majesteit erkennen wij dankbaar, dat de onderscheidene takken van volkswelvaart over het geheel in eenen bloeijenden toestand verkeeren en dat in den lande gewenschte bedrijvigheid heerscht. Te midden van dien voorspoed doet het ons leed, dat de jongste oogst niet ruimer is geweest; wij waarderen dan ook de zorg Uwer Majesteit, om aan welligt eenigzins

overdrevene bekommering te gemoet te komen door het bijna geheel ontheffen der eerste levensmiddelen van de daarop nog geheven, geringe regten van invoer; een maatregel tot welker bekrachtiging wij gaarne zullen medewerken.

7. Hartelijk verheugen wij ons, dat de openbare geldmiddelen bij voortduring in gewenschten staat zijn. Wij zullen de ons toegezegde voorstellen tot schulddelging met te meer aandacht en ijver onderzoeken, naar mate wij ons overtuigd houden, dat alleen door trapsgewijze vermindering van den rentelast, met wijze spaarzaamheid gepaard, de toekomst van 's Rijks financien voldoende kan worden verzekerd.

8. Uwe Majesteit opent ons het uitzigt, dat aan de Staten-Generaal de gelegenheid zal worden geschonken, om in deze zitting belangrijke ontwerpen van wetgeving tot afdoening te brengen. Ongetwijfeld zullen onder de hier bedoelde voorstellen ook de zoodanige behooren, bestemd om aan gewigtige bepalingen der gewijzigde Grondwet uitvoering te geven. Gaarne verzekeren wij, dat wij, van het gewigt onzer roeping doordrongen, al onze krachten aan de naauwgezette overweging van die voorstellen zullen wijden.

9. Moge alzoo de thans geopende zitting der Staten-Generaal rijke vruchten dragen! Mogen, onder den onmisbaren zegen des Allerhoogsten, de gemeenschappelijke pogingen van Koning en Volksvertegenwoordiging strekken tot bevordering van het welzijn des Vaderlands en tot bevestiging der banden, die sedert eeuwen Nederland en Oranje onafscheidbaar aaneenhechten!

De algemeene strekking is zonder beraadslaging aangenomen.

Voorts zijn in enkele paragraphen nog geringe wijzigingen gemaakt, als in § 4 is weggelaten het woordje *ook* zie regel 3 aldaar.

In § 6 heeft de Heer Bosscha voorgesteld om achter den eersten zin in te voegen: *Voegt zich daarbij in gelijke mate de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling des volks, dan mogen wij de toekomst gerust te gemoet gaan*, 't geen met 26 tegen 17 stemmen is aangenomen.

In § 8 is, op voorstel van den Heer Groen, de 2de en 3de zin dus vervangen. *Ongetwijfeld zal daarbij ook gelet worden op het voorschrift der Grondwet, waarbij de onverwijlde indiening van bepaaldelijk opgenoemde voordragten van wet verlangd wordt*, 't geen met 23 tegen 20 stemmen is aangenomen.

In § 9 is ten gevolge van voorgestelde wijzigingen door de Heeren Rochussen en Elout nog ingevoegd, achter: Mogen, onder den onmisbaren zegen des Allerhoogsten, *alle dreigende rampen worden afgewend*, en is het daarop in zijn geheel in stemming gebragt en met algemeene (42) stemmen aangenomen.

Dit adres zal aan Z. M. den Koning worden aangeboden door eene Commissie bestaande uit den Voorzitter, de Commissie van redactie, vermeerderd met de Heeren van Luyben, van Nispen van Sevenaer en Baud.

AMSTERDAM, 26 September.

De Koninklijke Academie van Wetenschappen heeft den 24sten eene gewone vergadering alhier gehouden, waarbij 19 leden tegenwoordig waren. De Heer J. v. Geuns heeft gehandeld over de *ontaarding van het longweefsel een verschijnsel van pathologischen aard* en de Heer A. A. Sebastian *over de ziekten der Negervolken*.

Door de daartoe benoemde Commissie is verslag uitgebragt over het in de vergadering van den 26sten Febr. ll. gedaan voorstel van den Heer P. Harting, omtrent een te doen onderzoek naar de vermoedelijke daling van den bodem van Nederland. In dit rapport worden als middelen, om tot eene waarschijnlijke zekerheid te komen, voorgesteld: het plaatsen van merkteekenen aan eenige gebouwen, op vaste gronden en hechte fondamenten rustende, het verbinden daarvan door waterpassingen, het herhalen dier waterpassingen, om de 20 en 25 jaren, de berekening van het verschil der waterpassingen, en, eindelijk van de afwerking der berekeningen van Alewyn. Met 15 tegen 4 stemmen is de doelmatigheid der voorstellen erkend en besloten, eene Commissie te benoemen, welke nader rapport over de middelen van uitvoering zal uitbrengen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 24 September.

Lord Aberdeen heeft zijne portefeuille nedergelegd.

— Onlangs is door William Bernard, Bisschop van Birmingham, eene broederschap opgerigt te Stradford on Avon, in verband met die van Onze Lieve Vrouw van La Salette in Frankrijk, en naar men zegt op verzoek van een Roomsch Geestelijke A. J. Dayman, die tot hoofd der broederschap benoemd is en tot liefdegaven uitnoodigt, om aan de *intentiën* van den Paus te voldoen. Daar in Engeland geene wet op vereenigingen bestaat, staat der inrigting van dusdanige broederschappen geen hinderpaal in den weg. Opmerkelijk is het dat deze Dayman, nog onlangs lid der Anglikaansche Universiteit van Oxford, aldaar het beroep van Huisonderwijzer uitoefende, en als Opziener van scholen aangesteld werd. Men ziet hierin een nieuw bewijs der werking van het Jezuitische stelsel, dat reeds jaren geleden aanving met jonge lieden aan Engelsche Universiteiten te doen studeren, betrekkingen aanvaarden, beroepen als Anglikaansche Geestelijken enz. aannemen, en na daarin werkzaam geweest te zijn, tot bevordering van het R. Katholicisme, schijnbaar in een geheel tegenovergestelde, of onzijdige verhouding zich voor te doen als uit overtuiging overgaande tot de pauselijke geloofsbelijdenis.

— Den 20sten dezer heeft de Heer Salt, te Saltaire, nabij Bradford in Yorkshire, op zijn 50sten verjaardag en meerderjarigheid van zijnen zoon zijne fabriek ingewijd, wier groote omvang zelfs in Engeland verbazing wekt. Eene stoommachine van 1200 paardenkrachten zal 1200 weefgetouwen in beweging brengen, die te zamen elken dag eene lengte geweven wollen stof (alpaca) van 18 Eng. mijlen (6 uren gaans) zullen kunnen leveren. Wanneer de fabriek in volle werking is, zal zij 4500 arbeiders vereischen. Ter inwijding gaf de eigenaar in een der localen een gastmaal, alwaar te gelijker tijd 2500 van zijne werklieden benevens 700 andere gasten aanzaten. De Heer Salt heeft nog plan om voor zijne arbeiders 700 huizen te laten bouwen.

— De Heer W. Brown te Liverpool heeft 6,000 £ aangeboden om een gebouw voor eene openbare bibliotheek op te rigten.

— Te New-Castle zijn den 20sten 118 personen aan de cholera overleden, uit Londen en Edinburg zijn Geneesheeren tot hulp ontboden, en de Regering heeft tenten gezonden, in welke de zieken uit hunne akelige woningen zullen worden overgebragt. Den 23sten was de sterfte 63, zoodat de ziekte schijnt te bedaren.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 September.

De Keizer heeft den Generaal de Stuers, door den Koning der Nederlanden afgevaardigd, om het Kamp te Satory te bezoeken, benoemd tot Commandeur van het Legioen van Eer; de beide Officieren die hem vergezelden, zijn tot Officier en tot Ridder dier Orde benoemd.

— Te Marseille werden belangrijke hoeveelheden graan aangevoerd, zoodat de bekommering wegens aanstaande schaarschte begon te wijken.

ITALIE.

ROME, 14 September.

Het wordt van eene officiele zijde bevestigd, dat de Gouverneur van Terni het slagtoffer der volkswoede is geworden. Hij was door 4 inwoners uit het venster geworpen, daar men hem de schuld gaf van de duurte der levensmiddelen. Op straat gevallen, heeft de menigte hem den mond met stroo gestopt, waarop hij gestikt is. Acht karabiniers, die hem wilden ontzetten, hebben wonden bekomen. Er waren troepen uit Rome naar Terni gezonden om de orde te herstellen.

— Men leest in de *Gazetta uffiziala di Venezia* van 16 dezer het volgende: Gisteren voormiddag werd in tegenwoordigheid van Z. K. H. Prins Albrecht van Beijeren en een groot aantal voorname personen, op de Oostenrijksche Lloyd-werf alhier, te water gelaten de ijzeren stoomboot Vicienza; de eerste die hier zamengesteld is, na vele in Holland gebouwd, en welker deelen te Amsterdam werden gemaakt in de fabriek van de Heeren Paul van Vlissingen en Dudok van Heel. Dit vaartuig meet overlangs 160 voet, overdwars 18 voet, heeft 2 voet 3 duim diepgang, is van 100 paardenkracht, en bestemd tot de sleepdienst voor de vaartuigen op de Po, en wel uitsluitend tot het vervoer van reizigers.

Ieder prijst alhier den sierlijken en netten bouw van dat vaartuig. De eer der vaardige voltooijing van die boot moet toegekend worden aan den jeugdigen Hollandschen Ingenieur J. P. Dudok van Heel, welke reeds bewijzen van bekwaamheid in de scheepsbouwkunde heeft gegeven. Men verwacht binnen kort den bouw eener tweede stoomboot tot hetzelfde einde, behalve een tweetal rivierschepen, allen van ijzer.

TOSCANE.

Eene jonge Schotsche Dame M. Cunningham, die met hare moeder en zuster te Lucca de baden gebruikte, is gevangen genomen, omdat zij Bijbels heeft verspreid, alsmede exemplaren van het werk *Pilgrims Progress*, hetwelk als vijandig jegens de R. K. godsdienst wordt beschouwd. Ofschoon de Britsche Zaakgelastigde ter gunste dezer Dame zich bij den Groothertog heeft vervoegd, blijft deze onverbiddelijk. Zij behoort tot eene der aanzienlijkste Presbyteriaansche familiën van Schotland en stamt in de regte lijn af van den vromen onvertsaagden Hervormer John Knox. Zij werd gevangen genomen op het oogenblik dat zij zich met hare moeder en zuster naar het bureau van policie begaf, om een pas te bekomen, ten einde hare reis naar Rome en Napels voort te zetten.

PRUISSEN.

BERLIJN, 25 September.

Aan de *Kolnische Zeitung* wordt onder dagteekening van den 22sten dezer het volgende geschreven: »De Koning heeft eene niet onbelangrijke gift geschonken voor de vervaardiging van een Nederlandsch woordenboek, hetwelk zoowel de in Vlaanderen als de in Nederland gangbare woorden zal bevatten en welks zamenstelling, gelijk men weet, van wege het Nederlandsch-Belgisch taalcongres ondernomen is. Mogten nu ook andere Duitsche Vorsten op gelijke wijze hunne belangstelling toonen in dit wetenschappelijk werk, hetwelk in zijn einddoel en gevolgen eene Duitsche onderneming is."

— De aardappelenoogst valt zoo gunstig in de meeste streken van Duitschland uit, dat men in 6 jaren zulk eenen voordeeligen oogst niet heeft gehad.

— De Erfprinses van Saksen, dochter van Prinses Marianne der Nederlanden, is te Potsdam van eene dochter bevallen.

— De Keizer van Rusland is met den Grootvorst Troonopvolger en den Grootvorst Nicolaas den 20sten te Warschau aangekomen, om zich verder naar het kamp te Olmutz te begeven, waar hij den 24sten gewacht werd.

TURKYE.

De vereenigde Fransche en Engelsche vloten zijn de Dardanellen gepasseerd.

— Volgens den *Times* waren de vereenigde vloten in de Besika-baai, op vertoogen van den Divan, genoodzaakt geweest, elk twee schepen tot voor Konstantinopel te zenden, ter bescherming van de Fransche en Engelsche onderdanen aldaar. Het blad leidt uit dit feit, waarvan 't het belang niet

wil verkleinen, af, dat de Sultan zich buiten magte heeft gevonden, de bevolking in zijne hoofdstad behoorlijk in toom te houden. Zoo men weet, is de bevolking sedert lang door de oude Turksche partij niet alleen tegen de Russen, maar ook tegen de bondgenooten der Porte opgezet.

— Het groote vraagstuk voor dit land: vrede of oorlog, blijft nog steeds onbeslist. Het genoemde Engelsche dagblad is rijk in redeneringen, maar niemand durft met eenige verzekering den uitslag der reeds zoo lang gerekte onderhandelingen met Rusland voorspellen. Oostenrijk schijnt minder geneigd om met Frankrijk en Engeland ééne lijn te blijven trekken. Iedere groote Mogendheid verklaart dat ze den hoogsten prijs stelt op het behoud van den vrede, maar te midden van al de overleggingen op de duistere kronkelwegen der staatkunde, zijn er beschouwers die aan het zeggen van den door zijne staatkundige slimheid beruchten Talleyrand denken: dat de spraak den mensch is gegeven om zijne gedachten te verbergen.

De uitslag zal dus wel onberekenbaar blijven, tot dat welligt eenig onvoorzien toeval, een onverwachte daad van den eenen of anderen kant, een vuur ontsteekt dat op de vreeselijkste wijze gansch Europa in vlam zou kunnen zetten. Mogt de Sultan zijn opgewonden volk meester kunnen blijven, dan blijft er ook nog eenige kans op vreedzamer afloop der onderhandelingen, dan men zich nu schijnt te mogen beloven.

De Ulemas die thans een vertoog bij den Sultan hebben ingediend, om hem de verpligting tot den strijd onder 't oog te brengen, zijn eigentlijk geen priesters of geestelijken; want Mahomed heeft geen geestelijkheid ingesteld. Maar de Koran mag niet vertaald worden, en daardoor zijn de Ulemas ontstaan als geleerden in de Arabische taal en voorgangers in de gebeden, en van wege de inéénsmelting der godsdienstige en burgerlijke wetten, zijn zij tevens uitleggers der laatsten, en is de opperste Ulema regtens tevens Minister van Justitie. Het tegenwoordig Opperhoofd geniet veel vertrouwen en heeft grooten invloed bij den Sultan.

STADS BERIGTEN.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Donderdag den 29sten September 1853, 's namiddags ten 1 ure.

Onderwerpen:

1°. Reglement voor het Hoogheemraadschap van Rijnland.
2°. Reglement voor het Werkhuis.
3°. Reglement voor het Minnehuis.
4°. Adres van den Heer Stoffels, om ontslag als Bestuurder van het Minnehuis.
5°. Voordragt omtrent de belasting voor de plaatsen in de Vleeschhal, voor 1853.
6°. Voordragt omtrent de Jaarwedden der Keurmeesters van het vleesch.
7°. Voordragt omtrent den Opziener van de Vleeschhal.
8°. Voordragt tot af- en overschrijving op de Begrooting van 1853.
9°. Voordragt tot het verleenen eener gratificatie aan 2 Boden dezer Gemeente.
10°. Adres van den Torenwachter, tot verhooging zijner jaarwedde.
11°. Voordragt omtrent de Vereeniging der Turkdragers en Tonsters.
12°. Rekening van den Armverzorger der Oud-Katholieke gemeente, over 1852.
13°. Voordragt tot den verkoop van 30 à 40, ten gevolge van den storm beschadigde, opgaande boomen.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: P. BEETS,
Evangelisch Predikant te Zijbekarspel,
EN
H. C. BEERBURG.
LEYDEN, 28 September 1853.
Eenige Kennisgeving.

Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON, Vrouwe HELENA HENDRICA JANSEN, geliefde Echtgenoote van
LEYDEN, 24 September 1853. A. GYSBERTI HODENPYL.

Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, JOHANNA MACHTILDA VAN DIJK, geliefde Echtgenoote van
LEYDEN, 27 September 1853. H. PUFKUS.

Heden overleed in den ouderdom van circa tweeëntachtig jaren, na voorziening te zijn geweest van de H. H. Sacramenten der Stervenden, onze zeer geliefde Vader en Behuwd-Vader de Heer JOHANNES CORNELIS VAN STRAATEN, diep betreurd door zijne Kinderen en allen die den Overledene van nabij gekend hebben.
F. B. J. VAN STRAATEN,
LEYDEN, 23 September 1853. Uit aller Naam.

Voor de belangstelling mij betoond bij de bevalling mijner Echtgenoote, betuig ik door deze mijnen hartelijken dank.
LEYDEN, 28 September 1853. J. J. QUANT.

VRIENDEN-ISRAELS.

BID-UUR,

in het Kerkgebouw der Walsche Gemeente, op VRIJDAG den 30sten September 1853, des Avonds ten ZEVEN ure.

De *President der Kamer van Koophandel en Fabrieken* te *Leyden* brengt bij deze ter kennis van de Belanghebbenden, dat de gewone Zitting ter Visie van Stukken, Woensdag van iedere week, 's namiddags van *één* tot *twee* ure voorloopig zal plaats hebben op het **Raadhuis der Gemeente** (Kamer van het Kantongeregt).

De President der Kamer voornoemd,
LEYDEN, 28 September 1853. A. HARTEVELT, Jz.

Uithoofde der invallende Israëlitische Feestdagen op den 3den en 4den October, kan de verwisseling der ingebleven Loten onder de Handteekening van den Ondergeteekende geschieden voor de 4de klasse, uiterlijk tot en met den 2den October a. s.
LEYDEN, 27 September 1853. N. NATHANS.

De ZWEMPLAATS in den Singel aan de Heeren Poort, zal met den 30sten September eerstkomende **gesloten** worden.

DE AZIATISCHE CHOLERA,

HARE

KENTEEKENEN, OORZAKEN, VOORZORGSMAATREGELEN EN BEHANDELING,

GESCHETST DOOR

Dr. W. H. J. JUNIUS,

Prijs *f* 0,20.

Wordt op heden uitgegeven en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar gesteld door
JACOBUS HAZENBERG CORN.ZOON.

De Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK alhier zal **Donderdag namiddag 29 September,** des namiddags ten *vijf* ure verkoopen de BOEKENKASTEN, LIEFHEBBERIJEN, MUZIEK en MUZIEK-INSTRUMENTEN, PRENTWERKEN, GRAVUREN, ETSEN en LITHOGRAPHIEN.

HEDEN NOG TE ZIEN

de BOEKEN, PORTRETTEN, TEEKENINGEN en al het overige, behalve de GRAVUREN, ETSEN en LITHOGRAPHIEN.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 26 September.

	Laagst Koers.	Hoogst Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à 2½ pCt.	61	61 1/8	61 1/8
Dito Certificaten . . . „ 3 „	74 1/16	74 1/4	74 1/4
Dito dito . . . . „ 4 „	93 1/4	93 1/2	93 1/2
Amortisatie Syndicaat . . . . „ 3½ „	—	—	—
Handelmaatschappij . . . . „ 4½ „	—	—	—
O. I. Leening . . . . „ 4 „	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg . . . . „	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . „ 4½ „	—	—	—
Haarlemmermeer . . . . „ 5 „	—	—	—
FRANKRIJK, Certif. . . . . „ 3 „	—	—	—
Dito dito . . . . „ 5 „	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 „ 5 „	107 3/8	—	—
Dito dito 1828 en 1829 . . „ 5 „	106 7/8	107	106 7/8
Cert. bij dito 1831 en 1833 „ 5 „	97 3/8	97 1/2	—
Dito 1840 . . . . „ 4 „	91 3/8	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co. . . „ 4 „	90 1/2	—	—
Dito dito Nieuwe . . . „ 4 „	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . . „ 6 „	—	—	—
Certificaten van dito . . . „ 6 „	73 3/8	73 1/2	73 1/2
POLEN, Aandeelen 1835 . . . fl. 500 *f*	160	160 1/4	—
Dito Obligatiën . . . . . „ 4 „	84 1/4	—	—
SPANJE, Obligatien . . . . à 1 pCt.	21 7/16	21 9/16	21 9/16
Dito Obligatiën . . . . . „ 3 „	46 3/8	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. . . . „ 3 „	41 13/16	41 3/8	41 3/8
Bewijzen Coupons	5 1/8	5 1/4	5 3/16
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . „ 5 „	—	—	—
Dito . . . . „ 4 „	—	—	—
Dito Metall. . . . . . . „ 5 „	78 1/2	79 1/8	—
Dito Nieuwe . . . . . . „ 5 „	92 5/8	92 7/8	92 13/16
Dito 1844 . . . . „ 2½ „	40 1/2	40 3/4	—
BELGIE, Bans. . . . . . „ 2½ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD . . . „ 2½ „	51 1/4	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £ . . . . 5 „	97 1/4	—	—
PORTUGAL, te Londen . . . „ 3 „	37 1/8	37 3/8	37 3/8
Dito dito . . . . „ 4 „	—	—	—
VENEZUELA, ... „ 3½ „	—	—	—
MEXICO, ... „ 3 „	22 1/4	23	—
AMERIKA, Bankactiën	4 5/8	—	—

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 3 pCt.
Wissel-Disconto 3.
De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.80 à 9.90

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.